

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*А.О. Сліпчук, аспірант
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки*

Згідно одного із найважливіших для географії філософських принципів взаємообумовленості, взаємозв'язку та причинності кожне явище чи процес має більш чи менш тривалий період становлення та розвитку [3, С.402]. Сучасний стан трудового потенціалу сформований тривалою історією. Щоб краще зрозуміти сучасні проблеми функціонування трудового потенціалу слід зробити ретроспективний аналіз.

Трудовий потенціал – як демоекономічна категорія та інтегральна оцінка якості населення відображає його трудові можливості, ступінь і якісну специфіку їх реалізації.

Основними подіями, які сформували сучасний стан трудового потенціалу Волинської області були:

- 1) друга світова війна та її наслідки,
- 2) масовий виїзд населення за межі області у 50-80 рр. ХХст.,
- 3) індустріалізація господарства області у 60-80 рр. ХХ ст.,
- 4) інтенсивні урбанізаційні процеси в межах самої області,
- 5) депопуляційні процеси кінця ХХ-початку ХІХ ст.,
- 6) масова закордонна трудова міграція населення Волинської області у кінці ХХ-початку ХІХ ст.

На стан формування сучасного трудового потенціалу є урбанізація території. У 1939 р. Волинська область була слабоурбанізованою аграрною територією. Рівень урбанізації становив 16,4 %. Після війни, у 1950 р. цей показник ще понизився до 14,7 %. Існує закономірність: у несприятливі роки рівень урбанізації знижується, оскільки частина населення виїжджає у сільську місцевість, де вартість життя нижча.

Друга світова війна призвела до надзвичайно інтенсивних міграційних процесів на території Волинської області. Деякі з цих міграцій були тимчасовими і населення пізніше повернулося до місця свого проживання, а деякі були безповоротні.

З кінця 50-х рр. ХХ ст. у Волинській області спостерігалось негативне сальдо міграцій населення. У 1960-х рр. цей показник був порівняно невисокий близько – 2 тис. осіб на рік. У 1970-1980х рр. сальдо міграції населення Волинської області становило у середньому – 4,2 тис. осіб на рік. За період 1970-1990рр. Волинську область залишило 88,9 тис. осіб [2].

Важливим економічним чинником, що призвів до значних трансформацій трудового потенціалу Волинської області була індустріалізація господарства регіону у другій половині ХХ ст. Це призвело до докорінних змін у структурі зайнятості населення (зростання кількості зайнятих у промисловості та сфері послуг), професійному складі кадрів, системі розселення (поява нових та інтенсивний розвиток вже існуючих міських населених пунктів). Найінтенсивніше процеси індустріалізації у Волинській області відбувалися у 50–70 рр. ХХ ст. [1,4].

Впродовж другої половини ХХ ст. рівень урбанізації Волинської області постійно зростав з 14,7 % у 1950 р. до 52,3 % у 1991 р. Відбувся внутрішній перерозподіл населення всередині області. Населення міст зростало насамперед за рахунок інтенсивного міграційного приросту з навколишніх сіл. Іншим моментом було включення сільських населених пунктів до складу міст.

У 90-х роках ХХ ст. трудовий потенціал Волинської області увійшов у якісно нову фазу. Повністю завершився демографічний перехід і, як наслідок, знизилися показники народжуваності та зросли показники смертності населення.

Великою проблемою сучасних досліджень трудового потенціалу є відсутність достовірних статистичних даних про закордонні трудові міграції населення України. Короткотермінові трудові міграції з часом переростають у постійні. Трудові мігранти з часом отримують громадянство країни у якій працюють та залишають Волинську область назавжди. Отже, закордонні трудові міграції призводять до погіршення характеристик трудового потенціалу Волинської області.

Отже, на формування сучасного стану трудового потенціалу Волинської області впливали такі події: друга світова війна та її наслідки, масовий виїзд населення за межі області у

50-80 рр. ХХ ст., індустріалізація господарства області у 60-80 рр. ХХ ст., інтенсивні урбанізаційні процеси в межах самої області, депопуляційні процеси кінця ХХ-початку ХІХ ст., масова закордонна трудова міграція населення Волинської області у кінці ХХ-початку ХІХ ст.

Список використаних джерел

1. Атласі історії та культури Волинської області / відп. ред. Ф. В. Зузук. – Луцьк РВВ «Вежа», 2008. – 112 с.
2. Пугач С. О. Міграції населення Волинської області : суспільно-географічний аналіз : монографія / С. О. Пугач. – Луцьк : ПФ «Смарагд», 2012. – 190 с.
3. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. Підручник / О. І. Шаблій. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. – 444 с.